

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 9876
Tarih : 07.01.2025

10/2219

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İktidarın son yıllarda uyguladığı ekonomi politikalarından dolayı Türkiye’de enflasyon, işsizlik, yoksulluk, gelir dağılımı ve vergi adaletsizliği gibi sorunlar gün geçtikçe büyümekte, emekçi ve emeklilerin yaşam standartları her geçen gün düşmektedir. Yüksek enflasyona rağmen emekçilere yapılan zamların yıllara yaygın olarak sürekli gerçek enflasyonun altında kalması sonrasında emekçiler çalışan yoksullar haline gelerek açlığa ve sefaletle mahkûm edilmişlerdir. Bu sebeple emekçilerin insan onuruna yaraşır bir yaşam sürebilmeleri için gerekli ücretlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddelerine göre meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Sezai Temelli

DEM Parti Grup Başkanvekili

Muş Milletvekili

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

DEM Parti Grup Başkanvekili

Kars Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de emekçiler işsizliğin arttığı, güvencesiz çalışmanın yaygınlaştığı, alım gücünün düştüğü, ağır vergi yükü ve yüksek enflasyon altında insan onuruna yaraşır bir yaşamdan giderek uzaklaştırıldığı zorlu bir dönemi yaşamaktadır. Uygulanan sermaye yanlısı politikalar, emek sömürsünü derinleştirerek emekçileri çalışan yoksullara dönüştürmüştür. AKP-MHP iktidarının ekonomi politik tercihlerinden dolayı emeğiyle geçinen yurttaşların aldıkları ücretler zamlar, vergiler ve hayat pahalılığı nedeniyle erimekte, alım güçleri gün geçtikçe düşmektedir.

Emekçilerin ücretlerinin hızla gerilediği bu dönemde ortalama maaşlar temel/başlangıç ücreti olan asgari ücrete daha da yakınsamıştır. Normal şartlarda temel ücret olan asgari ücret yaygın ücret haline gelmiş, çalışanların yüzde 50’ye yakını asgari ücretle çalışır duruma gelmiştir. Buna karşılık 2025 yılı için asgari ücrete, yüzde 45’e yakın gerçekleşen yıllık resmi enflasyon oranının altında yüzde 30 oranında zam yapılmış, 17 bin 2 TL olan asgari ücret 22 bin 104 TL olmuştur. Bu artışın asgari ücretliye günlük yansıması ise sadece 170 TL olmuştur. Oysa örneğin Türk-İş’in yaptığı araştırmaya göre 2024 yılının aralık ayı için Türkiye’de açlık sınırı 21 bin TL’ye dayanmıştır. Yani 2025 yılı asgari ücreti açlık sınırı civarında belirlenmiştir. Yeni yılla başlayan zam ve vergi yağmuruyla asgari ücretin şimdiden açlık sınırının altında kaldığından söz etmek mümkündür.

Asgari ücretin açıklanmasının yanı sıra TÜİK’in 3 Ocak’ta 2024 Aralık ayına ilişkin enflasyon rakamlarını açıklamasıyla birlikte memur ve memur emeklilerinin zamları da belirlenmiştir. TÜİK verilerine göre, TÜFE Kasım’da aylık bazda yüzde 1,03 artış gösterirken yıllık enflasyon yüzde 44,38 olmuştur. Oysa Enflasyon Araştırma Grubu ENAG’a göre tüketici fiyatları Aralık 2024’te bir önceki aya göre yüzde 2,34 artarken yıllık enflasyonu yüzde 83,40 oranında gerçekleşmiştir. Ancak TÜİK verilerine göre hesaplandığından 2025 yılı memur ve memur emeklilerinin zammı yüzde 11,54, SSK, Bağ-Kur ve tarım emeklilerinin zammı ise yüzde 15,75 olarak belirlenmiştir. Böylelikle kamu emekçilerinin 2025 ilk dönemi için yapılan günlük zam 131 TL ile 400 TL arasındadır. Bu miktarlarla kamu emekçilerinin tıpkı asgari ücretli milyonlar gibi enflasyona karşı korunamayacağı açıktır. 2025 yılında da kamu emekçilerinin çok önemli bir bölümü yoksulluk sınırının altında maaş alacaktır. Emekçi ve emeklilere yapılan bu düşük zamlar gerçek/hissedilen enflasyon oranında değil, inandırıcılığını yitirmiş TÜİK rakamları baz alınarak yapıldığı için emekçi ve emeklilerin alım gücü her geçen gün erimektedir. Öte yandan

son yıllarda özellikle ücret zamlarını etkileyen aralık ayı enflasyon rakamlarının diğer aylara nazaran daha düşük açıklanması tercihli bir politikadır.

2025 yılı için yeniden değerlendirme oranı ise yüzde 43,93 olarak belirlenmiştir. Yani otoyol ve köprü geçiş ücretleri, emlak vergisi, motorlu taşıtlar vergisi, ehliyet ücreti, kimlik ücreti, trafik cezaları, pasaport harçları gibi kalemler yüzde 44 oranında artırılabacaktır. Yine 2025 yılının Ocak ayında kiralar TÜİK'in açıkladığı TÜFE gereği yüzde 58,51 oranında artırılabacaktır. Asgari ücretliye yüzde 30, kamu emekçilerine ise ilk altı ay için yüzde 11,54 oranında bir artış reva görülürken vergilerin, harçların ve cezaların yüzde 44, ev kiralarının ise yüzde 58,51 arttırılması asgari ücretlilerin ve kamu emekçilerinin 2025 yılında yaşayacağı reel gelir kaybını gözler önüne sermektedir. 2025 yılına girilmesiyle birlikte iğneden ipliğe yapılan zamlar ve vergi artışları hesaba katıldığında emeğiyle geçinen milyonlarca yurttaşın 2025 yılında enflasyon ve hayat pahalılığı karşısında kaderine terk edildiği açıktır. Dahası AKP-MHP iktidarının 2025 yılı boyunca kişi başına yaklaşık 150 bin lira vergi toplayacak olması ve bu vergi yükünün önemli bir kısmının da hem dolaylı hem doğrudan vergilerle halkın ve emekçilerin sırtında olması gerçeği nedeniyle emekçilerin ve emekliler için 2025 yılının ne kadar zorlu geçeceği ortadadır.

Tüm bu sebeplerle enflasyonun başta emekçiler ve emekliler olmak üzere emekçi halklarımız üzerinde ortaya çıkardığı tahribatı giderecek politikaların hayata geçirilmesi, emekçilerin harcamalarını azaltan, gelirlerini arttıran ekonomi politik tercihlerin uygulanması ve insan onuruna yaraşır ücretler almaları için gerekli çalışmaların gerçekleştirilmesi amacıyla bir araştırma komisyonu kurulması gerekmektedir.